

**Največji slovenski dnevnik**  
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00  
Za pol leta - \$3.00  
Za New York celo leto - \$7.00  
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

# GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.  
Issued every day except Sundays and legal holidays.  
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 218. — ŠTEV. 218.

NEW YORK, MONDAY, SEPTEMBER 18, 1933. — PONEDELJEK, 18. SEPTEMBRA 1933

VOLUME XII. — LETNIK XII

## PREMOGOVNI BARONI SO PODPISALI PRAVILNIK

**PRAVILNIK, KI DOLOČA SKRČENJE DELOVNEGA ČASA IN VIŠJE PLAČE, STOPI V PONEDELJEK V VELJAVO**

Premogovni baroni v Alabami in Kentucky so obljubili podpisati, pa so se skesali. — Premogarjev ne bo mogel nihče siliti, da bi kupovali svoje potrebščine v kompanijskih trgovinah. — V Illinoisu bo znašala minimalna plača pet dolarjev na dan.

WASHINGTON, D. C., 16. septembra. — V uradu Hugh S. Johnsona, administratorja NRA, so začeli lastniki rogov mehkega premoga podpisovati pravilnik za premogovno industrijo. Prej se je vršila dolgotrajna konferenca z administratorjem Johnsonom, in pri tej priliki so se sporazumeli glede producijskih in delavskih zadev.

Spočetka je vlada nameravala predložiti pravilnik istočasno tudi delavskim zastopnikom, ker je pa med njimi in baroni še vedno precej razlik, in bi se stvar zelo zavlekla, predno bi bile uravnane, je zaenkrat podpisala pravilnik le ena stranka.

Prvotno je bil dal predsednik — bilo je predčerašnjim zvečer — premogovnim družbam štirindvajset ur časa, da se medsebojno sporazumejo, pozneje je bil pa ta rok podaljšan do nocoj.

Borba med zastopniki delodajalcev in delavcev se nadaljuje. Korporacije, ki imajo svoje rove v jugozapadnem delu Pennsylvanije, se krčevito upirajo vsaki kolektivni pogodbi z "United Mine Workers".

Pravilnika niso podpisali zastopniki premogovnih družb v Alabami in zapadnem delu države Kentucky.

Johnson je rekel: — Ko sem zadnjič govoril z njimi, so izjavili, da so zadovoljni s pogodbo v njeni sedanjih obliki. Čudno se mi zdi, čemu jih danes ni.

Pozneje se je izvedelo da vlada med lastniki premogovnikov v jugozapadnem delu Pennsylvanije in delavskimi organizacijami le še malenkostne razlike in da bo v doglednem času "unionizirana" vsa industrija mehkega premoga v Združenih državah.

Predsednik Roosevelt je telefoniral Johnsonu, naj se do jutri odpočije, namesto, da bi že nocoj prinesel dokument v Belo hišo. Predsednik bo pogodbo potemtakem jutri podpisal. Drugi ponedeljek stopi pogodba v veljavo.

Glede "open" in "closed shopa" sta izjavila Johnson in pravni zastopnik NRA, Donald Richberg: — Besedi "closed" in "open shop" nista rabljeni v postavi in ne moreta biti vpisani v postavu. Besedi nimata določenega pomena in bosta izbrisani iz besednjaka NRA.

Soglasno s pravilnikom premogovne industrije bodo dobivali premogarji v Pennsylvaniji, Ohio in spodnjem delu Michigana po \$4.60 na dan in 57 centov na uro za delo v rovu. Za delo izven rova bodo dobivali po \$3.60 na dan in po 45 centov na uro. V Illinoisu bodo plačani po \$5 na dan in po 60 in pol centa na uro.

Majner se sme pridružiti katerikoli uniji — kompanijski, narodni ali okrajni. Majnerji bodo imeli pravico potom svojih zastopnikov nadzorovati tehtanje izkopanega premoga.

Premogarja ne bo mogel nihče siliti, da bi stanoval v kompanijski hiši ali kupoval svoje potrebščine v kompanijskem štoru.

Nobena oseba, ki še ni dopolnila sedemnajstega leta, ne sme biti zaposlena v majni. Noben majner ne sme delati več kot štirideset ur na teden.

Delavski spori naj bodo rešeni s posredovanjem posebnih odborov, v katere naj imenujejo enako število članov delavci in delodajalci.

## Republika Kuba pred novo vstajo

### VODA VDRILA V PREMOGOVNIK

V Wilkes-Barre se je utrgal oblak. — Voda je vdrila v majno. — En majner je utonil, pet jih pogrešajo.

Wilkes-Barre, Pa., 17. septembra. — Vsled hudega naliva je voda zalila nižje kraje okoli Wilkes-Barre in je tudi vdrila v majne. En majner je utonil, pet pa jih pogrešajo.

Najbolj je bila prizadeta Truesdale Mine, v Hanover okraju, ki je največja majna Glen Alden kompanije. Iz narastlega bližnjega potoka je voda vdrila v majno in pregnala iz nje 300 majnerjev. V tej majni je utonil en majner, pet pa jih do sedaj še niso našli. Ravnatelj premogarske kompanije S. D. Dominick, pravi, da ni nikakega upanja, da bi bilo pet pogrešanih majnerjev še živih, ker jim je voda skorogotovo zabranila pot v kakem nižje ležečem rovu.

V sedmih majnah, v katere je vdrila voda, je bilo na delu 8000 majnerjev.

Kot pravijo kompanijski uradniki, se še ni nikdar dogodilo, da bi bila voda zalila kako majno. Do sedaj so sesale v rovih zlahka spravile vodo iz rogov, toda sedaj niso bile kos svoji nalogi, ker je voda vdrila v rove v preveliki množini. Vzelo bo najmanj en dan, predno bodo iz majne spravili vso vodo.

Iz majhne Susquehanna Colliers Company v Nanticoke je zbežalo pred vojno 2000 majnerjev, iz majne Alden Coal Company, tudi v Nanticoke, pa 1000 majnerjev.

Zelo je bilo prizadeto mesto Wilkes-Barre; skoro četrtina mesta je bila pod vodo. V nekaterih krajih je voda dosegla do prvega nadstropja in ljudje so se rešili na strehe, kamor so jim policisti in gasilci metali vrvi in jih spravili na varno.

### JAPONSKA ZOPET GROZI KITAJCEM

Japonska zahteva, da Kitajska umakne svoje čete iz Kujuana. — Kitajska hoče iztrebiti roparje.

Peiping, Kitajska, 17. septembra. — Japonska je posvarila Kitajsko, da bo odločno nastopila proti Kitajski, ako ne umakne svojih čet iz Kujuana okrožja.

Kitajsko vlado je posvaril japonski vojaški atašej. To je zadnji znak, da se premirje med Japonsko in Kitajsko, ki traja sedaj dva in pol meseca, bliža koncu.

Kitajski vojni minister general Ho Jing-Cing misli, da je potrebno, da se nahaja kitajsko vojaštvo v Kujuanu. General Ho pravi, da je bilo poslano vojaštvo, da zatire tamošnje roparje. Japonska pa smatra zavzetje Kujuana za kršitev premirja, ki je končalo japonsko prodiranje proti Peipingu.

Japonski vojaški atašej polkov-

### DRŽAVE SE NE BRIGAJO ZA VOJNI DOLG

Nobena država ni prosila za ogoditev plačila 15. decembra. — Vlada pričakuje, da države zopet ne bodo plačale.

Washington, D. C., 17. septembra. — Evropske dolžne države so opustile priložnost za postavno odgoditev odplačila vojnega dolga, ki bo znašal 15. decembra \$50,000,875.

Po pogodbi je vsaki dolžni državi dovoljeno 90 dni pred zapadlim odplačilom prositi za odgoditev plačila. Ko je finančni departament v soboto zaprl svoje ure, ni prišla nobena tozadevna prošnja.

Toda vladni uradniki tega ne smatrajo za znamenje, da države mislijo plačati dolg, temveč da bo 15. decembra isto kot 15. junija, ko so nekatere države plačale majhne vsote, sedem držav pa sploh ni plačalo ničesar. Zakladniški departament je 15. junija prejel manj kot \$12,000,000, medtem ko je ostal neplačan dolg \$131,000,000.

Od tedaj so se države, ki so plačale del dolga, pogajale z washingtonsko vlado za nove pogoje odplačila. Z nekaterimi državami so bili že določeni dnevi, ko se prično tozadevna pogajanja. Ako bo po novih pogodbah zmanjšan kak dolg, mora kongres vsako zmanjšanje posebej dovoliti in potrditi.

Predsednik Roosevelt pravi, da so one države, ki so plačale saj del svojega dolga, s tem priznale veljavnost obveznosti do Združenih držav. Vsled tega je tudi bil takoj pripravljen pogajati se z njimi za nadaljna odplačila.

Državam, ki so plačale 15. junija, zlasti Angliji in Italiji, je Roosevelt sporočil, da so Združene države pripravljene pogajati se za nove pogoje odplačila. Ostalim sedmim državam, ki niso plačale svojega zneska, je samo potrdil prejem njihovega sporočila, da 15. junija ne morejo plačati.

Pozneje je predsednik Roosevelt naznanil onim državam, ki niso plačale, Franciji, Poljski, Belgiji, Čehoslovski, Jugosloviji, Estoniji in Ogrski — da morajo plačati saj del dolga, predno se bodo Združene države pogajale za nova odplačila.

Jugoslavija je imela 15. junija plačati \$275,000 na račun svojega dolga; 15. decembra nima nikake obveznosti.

Šibaja je potrdil poročila, da so japonski aeroplani leteli nad Kalganom in zagrozili, da bombardirajo mesto, ako se Kitajci ne umaknejo. Šibajana je zahteval, da se morajo umakniti vsi kitajski vojniki iz vzhodnega dela province Čahar.

Kujuan je zavezel v imenu kitajske vlade general Čao Teng-ju. Pri zavzetju mesta je prisilil mančukuo vojsko pod generalom Li Šiu-sina, da se je umaknila. Od kar se je kitajska vojska po dolobah premirja umaknila daleč v notranjost dežele, se je roparstvo zelo razširilo. Mančukuo čete se niso brigale, da bi roparstvo zatrle. Japonska bo najbrže priklopila Mančukuo ozemlje Luan-tung ter bo s tem raztegnila Mančukuo do kitajskega zidu.

### ZA EDINOST NA BALKANU

Vladni voditelji se sestajajo. — Odstraniti hočejo vojno nevarnost. Bolgarska in Albanija ste nezadovoljni.

Istanbul, Turčija, 17. septembra. — Balkan, ki je bil nekaj let primeroma miren, zopet zbujajo pozornost v mednarodni politiki.

Ta mesec in prihodnji mesec bodo mnogi balkanski državni obiskali glavna mesta sosednjih držav. Od teh obiskov se pričakuje, da bodo, ako ne že takojšnjih uspehov, imeli saj odločen vpliv na bodočo balkansko politiko.

Grški ministrski predsednik Tsaldaris je v Angori, v sredo pa odpotujeta v Sofijo turški ministrski predsed. Ismet paša in zunanji minister Tewfik Ruđi paša.

Prihodnji mesec bosta jugoslovanski in romunski zunanji ministri obiskala Angoro.

V povojnih letih se je šest balkanskih držav razcepilo v tri skupine: zadovoljna, sprijaznjena in nezadovoljna skupina. Zadovoljni sta Jugoslavija in Romunska. Obe državi sta iz vojne prišli z večjim ozemljem in večjim prebivalstvom ter sta prenehali biti izključno balkanski državi. Obe se nagibljeta k srednji Evropi in njuna mednarodna politika je združena v Mali antanti.

Sprijaznjeni državi sta Grška in Turčija, ki sta se ljuto bojevali, pa sta se združili v prijateljskem sodelovanju. Isti prijateljski duh hočeta razširiti tudi na ostale balkanske države.

Nezadovoljni državi sta Albanija in Bolgarska, kjer teritorialni, politični in gospodarski položaj povzroča nezadovoljnost in odpor, kjer mora velik del njihovega naroda živeti pod drugimi balkanskimi državami.

Spočetka sta Jugoslavija in Romunska v tem oziru kazale le malo zanimanja. Na vsaki konferenci sta Bolgarska in Albanija dvignile vprašanje glede narodne manjšine. Ker nista videli skorajšnje rešitve, sta postali brezbržni. Četrta konferenca, ki bi se imela sestati ta mesec, je bila odložena, ker se niso mogli zediniti, v katerem mestu naj bi se vršila.

Bolgarska ima sedaj ključ do rešitve bodoče balkanske politike. Z ene strani jo želi pridobiti Jugoslavija in Romunska, na drugi strani pa Turška in Grška. Bolgarija se bo odločila za ono skupino, od katere pričakuje več dobrih. Jugoslavija in Romunska sta pripravljena odstopiti Bolgarski nekaj ozemlja, toda ne marata razpravljati o vprašanju glede manjšin v državi.

Grška se noče vezati, da bi kupovala bolgarske izdelke in pridelle in tudi noče ugoditi bolgarski zahtevi na izhod na Egejsko morje. Turčija ni dobila nikakega bolgarskega ozemlja, zato Bolgarski tudi ne more ničesar dati.

Prihodnji sestanki državnikov bodo skušali najti primeren izhod iz zamotane balkanske politike. Ako med temi državami ne pride do sporazuma in skupnega delovanja, bo Balkan še vedno ostal nevarnost za evropski mir.

### AMERIŠKI TRGOVSKI INTERESI POVZROČAJO VELIKE ZADREGE

WASHINGTON, D. C., 16. septembra. — Administracijski krogi so mnenja, da bo v teku 48 ur dospel položaj na Kubi do svoje kritične točke. Zavladal bo bodisi mir, ali bodo pa nastale nove zmede.

### AMERIŠKO POSOJILLO ZA RUSIJO

Jones se pogaja z Amtorgom. — Združene države bodo posodile 50 milijonov dolarjev. — Rusija bo kupila bombaž, žito in industrijske izdelke.

Washington, D. C., 17. septembra. — Reconstruction Finance Corporation izdeluje načrt za posojilo ruski sovjetski vladi v znesku od 50 do 75 milijonov dolarjev. S tem denarjem bi Rusija v Združenih državah kupovala bombaž, baker, aluminij in razne industrijske izdelke.

Administrator R. F. C. Jesse J. Jones je bil v soboto v New Yorku in se je posvetoval s predsednikom Petrom A. Bogdanovom in ravnateljem A. Rosenheimom ruske trgovske korporacije Amtorg glede pogojev velikega posojila.

Iz zanesljivih virov je znano, da je R. F. C. pripravljena dati posojilo in Amtorg je pripravljen posojilo sprejeti, kakorhitro bo doseženo soglasje glede obresti in odplačila dolga ter vsote, katero bo morala sovjetska vlada položiti pri vsakem nakupu.

Bogdanom in Rosenheim se bosta pogajala za kar najnižjo obrestno mero. R. F. C. je v juliju posodila Amtorgu \$4,000,000 po 5 odstotkov obresti.

S tem posojilom je Rusija kupila bombaž in plačala 30 odstotkov kupne cene. Pri prihodnji kupčiji hoče Amtorg doseči, da bi bilo naplačilo za blago v manjših odstotkih.

Jones smatra sovjetsko posojilo za zelo zanesljivo, ker je sovjetska vlada stalna ter je zvesto izpolnjevala svoje tuje obveznosti. Ker se Amtorg tudi s tolikim zanimanjem in resnostjo pogaja za posojilo, je Jones prepričan, da se bo ruska vlada zvesto držala pogojev za posojilo.

Posojilo bo sovjetska vlada porabila najprej za nakup 500,000 bal bombaža. Poleg tega pa Rusija takoj potrebuje drugih potrebščin, katerih imajo Združene države v izobilju.

R. F. C. je posodila tudi Kitajski \$50,000,000 in Kitajska je kupila že veliko množino bombaža in žita. Sedaj se R. F. C. pogaja za radi posojila tudi drugim državam, da s tem dvigne trgovino s tujimi državami.

### AMERIŠKI POSLANIK NA TURŠKEM

Istanbul, Turčija, 18. septembra. — Danes je dospel sem iz New Yorka Robert P. Skinner iz Ohia, ki ga je imenoval predsednik Roosevelt za ameriškega poslanika na Turškem.

Jefferson Cafferey, pomožni državni tajnik, je rekel v nekem svojem govoru, da je cilj Združenih držav — mir na Kubi. Vlada nima nobenih predsodkov napram katerikoli stranki, pač pa zastopa stališče, naj Kubanci izvolijo vlado, ki bo po njihovem prepričanju in za njihove interese najboljša. Združene države bi posredovale edino v slučaju, če bi se kubanska vlada popolnoma izjavila.

Havana, Kuba, 16. septembra. Antonio Guiteras, vojni tajnik za notranje zadeve v San Martinovem kabinetu, je danes obtožil ameriške trgovske interese, da skušajo strnoglaviti novo vlado.

— Ameriški trgovci in tovarnarji — je rekel — nižajo delavcem plače, jih odpustajo ter s svojim ravnanjem izzivajo štrajke.

Dosti Amerikancev je poiskalo zavetja v mornariški postaji v Guatanamo. Dosedaj se še ni slišalo, da bi bil tekom zadnjih nemirov na Kubi kak Amerikanev usmrčen ali resno poškodovan.

V Guatanamo je koncentriranih deset ameriških bojnih ladij. Neki ameriški rušilec je bil poslan v Manati, precej važno pristanišče, ki dosedaj še ni bilo zaščiteno.

Na ameriških bojnih ladjah, ki so zasidrane v kubanskem vodstvu, so močni oddelki mornariških vajakov pripravljeni, da se takoj izkreatjo.

### DOBER GOSPODAR

Centreville, Md., 15. septembra. Mizar Heale v Centreville Landing ima svoje mnenje o gospodinjstvu. V nekem listu je objavil naslednji oglas: "Želim dobiti lepo, srednje staro, belo gospodnjo, ki potrebuje dom, je zgovorna, zna peti in plešati in pregnati mušne skrbli. Mrtvim in žalostnim se ni treba oglašati. W. H. Heale".

### VELIKI POGREBI SO PREPOVEDANI

St. Louis, Ho., 17. septembra. Mestni župan je izdal stroge predpise za pogreb žrtev spalne bolezni, ki je od srede julija zahtevala že 140 življenj. Za pogrebom smejo iti samo najbližji sorodniki.

St. Louis, Mo., 17. septembra. Ker že en dan ni nikdo umrl za spalno boleznijo, so zdravniki mnenja, da bolezni ponehne. Od srede julija, ko se je bolezen pojavila, je v mestu umrlo 73 bolnikov in v okolici tudi 73.

Dr. Edward Carl Rosenow, ki je cepil domače zajce s kalmi spalne bolezni, je svetoval zdravnikom, da naj bolnike zdravijo s serumom, ki ga je napravil iz zajčje krvi.

Naročite se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.





